

Sygn. akt VIII Ga 489/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Patrycja Baranowska

Sędziowie: SO Leon Miroszewski

SO Piotr Sałamaj (sprawozdawca)

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Witkowska

po rozpoznaniu w dniu 8 grudnia 2017 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej w W.

przeciwko P. C.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin–Centrum w Szczecinie

z dnia 19 czerwca 2017 r., sygn. akt X GC 573/17

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że utrzymuje w całości w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany w dniu 22 lipca 2015 r. przez Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie w sprawie o sygnaturze akt X GNc 1396/15, przy czym prostuje datę wniesienia pozwu wskazaną w tym nakazie z „17 sierpnia 2015 r.” na „17 czerwca 2015 r.”;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.367 zł (dwa tysiące trzysta sześćdziesiąt siedem złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO (...)SSO (...)SSO (...)

Sygn. akt VIII Ga 489/17

UZASADNIENIE

W dniu 17 sierpnia 2015 r. powódka (...) spółka akcyjna w W. wniosła do Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie pozew w postępowaniu nakazowym przeciwko pozwanemu P. C. o zapłatę 11.326,22 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 27 lipca 2013 r. oraz kosztami postępowania. W uzasadnieniu w pierwszej kolejności powódka podała, że postanowieniem Sądu rejestrowego z dnia 22 listopada 2013 r. dokonana została zmiana jej firmy z (...) Bank SA na (...) SA. Dalej powódka wskazała, że w dniu 18 kwietnia 2008 r. zawarła z pozwanym umowę o prowadzenie rachunku bankowego, na podstawie której zobowiązała się do przechowywania środków pieniężnych pozwanego. Pozwany nie wywiązał się należycie ze swoich zobowiązań, w konsekwencji powódka zdecydowała się w dniu 8 kwietnia 2013 r. wypowiedzieć umowę rachunku bankowego. Na kwotę zadłużenia w łącznej kwocie 11.326,

22 zł złożyła się: należność główna 10.000 zł, odsetki umowne w wysokości 784,12 zł naliczone od kapitału 10.000 zł za okres od 3.10.2012 r. do 8.04.2013 r., odsetki umowne karne w wysokości 521,10 zł naliczone od zadłużenia przeterminowanego w wysokości 10.000 zł za okres od 9.04.2013 r. do 26.07.2013 r. oraz kwota 21 zł tytułem kosztów, opłat i prowizji.

W dniu 22 lipca 2015 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym (X GNC 1396/15).

Na skutek wniesionych przez pozwanego zarzutów, które obejmowały wyłącznie zarzut przedawnienia roszczeń powoda, Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie wyrokiem z dnia 19 czerwca 2017 r. (sygn. akt X GC 573/17) uchylił nakaz zapłaty wydany w dniu 22 lipca 2015 r. w sprawie o sygn. akt X GNC 1396/15 i oddalił powództwo.

Sąd ustalił, że w dniu 18 kwietnia 2008 r. P. C. zawarł z (...) Bank spółką akcyjną w W. umowę o prowadzenie bankowych rachunków bieżących. W ramach umowy bank zobowiązał się do prowadzenia rachunku bieżącego oraz rachunków otwartych w późniejszym terminie na podstawie dyspozycji posiadacza zaakceptowanej przez bank. Na podstawie umowy bank zobowiązał się do przechowywania środków pieniężnych posiadacza rachunku oraz przeprowadzania na jego zlecenie rozliczeń pieniężnych związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą. Zgodnie z § 1 ust. 1 umowy strony zawierały umowę o korzystanie z kart płatniczych, w ramach której Bank zobowiązał się do wydania do rachunków, na wniosek posiadacza, kart płatniczych; obsługi wydanych kart płatniczych na zasadach i terminach określonych w niniejszej umowie oraz regulaminie wydawania i używania debetowych kart płatniczych w mBanku.

Pozwany P. C. korzystał z rachunku bankowego w (...) SA w W. w okresie od 18 kwietnia 2008 r. do 29 lipca 2013 r. Saldo końcowe stanowił debet w wysokości 11.330,60 zł.

W dniu 26 lipca 2013 r. sporządzony został wyciąg z ksiąg rachunkowych (...) Bank spółki akcyjnej z siedzibą w W. obejmujący wierzytelność przysługującą od P. C. w łącznej kwocie 11.326, 22 zł na którą złożyło się: 10.000 zł należności głównej, 784, 12 zł tytułem odsetek umownych naliczonych od kapitału w wysokości 10.000 zł za okres od 3 października 2012 r. do 8 kwietnia 2013 r. wg stopy procentowej 15,50% w skali roku, 521,10 zł tytułem odsetek karnych umownych naliczonych za okres od 9 kwietnia 2013 r. do 26 lipca 2013 r. od zadłużenia przeterminowanego w wysokości 10.000 zł wg stopy procentowej w wysokości 16% w skali roku, 21 zł tytułem kosztów, opłat i prowizji.

Pismem z dnia 5 lutego 2015 r. (...) spółka akcyjna w W. wezwała P. C. (na adres: ul. (...). (...)-(...) S.) do zapłaty kwoty 13.682, 96 zł jako zaległości wynikającej z umowy z dnia 18 kwietnia 2008 r. Pismo to zostało zwrócone jako niepodjęte w terminie przez odbiorcę. Tożsamej treści pismo skierowane na adres: ul. (...), (...)-(...) S. zostało zwrócone jako niepodjęte w terminie przez odbiorcę.

Sąd Rejonowy ustalił stan faktyczny w oparciu o treści przedłożonych do akt dowodów z dokumentów. Żadna ze stron nie kwestionowała ich prawdziwości, a w ocenie Sądu nie budziły one żadnych wątpliwości.

Sąd zakwalifikował roszczenie powoda jako oparte o treść art. 725 k.c., zgodnie z którym przez umowę rachunku bankowego bank zobowiązuje się względem posiadacza rachunku, na czas oznaczony lub nieoznaczony, do przechowywania jego środków pieniężnych oraz, jeżeli umowa tak stanowi, do przeprowadzania na jego zlecenie rozliczeń pieniężnych. Zwrócił przy tym uwagę, że umowa zawarta pomiędzy stronami postępowania w dniu 18 kwietnia 2008 r. obejmowała obsługę rachunku bankowego w powiązaniu z umożliwieniem korzystania z kart płatniczych.

Odnosząc się do podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia Sąd przypomniał, że zgodnie z art. 117 § 2 k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się z zarzutu przedawnienia. Zgodnie zaś z art. 731 k.c. roszczenia wynikające ze stosunku rachunku bankowego przedawniają się z upływem dwóch lat. Podobnie, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz.U. 2012, poz. 1232) roszczenia z tytułu umowy o

elektroniczny instrument płatniczy przedawniają się z upływem dwóch lat. Pomimo utraty przez ww. ustawę mocy z dniem 12 lipca 2013 r., tj. z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 12 lipca 2013 r. zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2013, poz. 1036), na podstawie przepisu art. 26 ustawy z dnia 12 lipca 2013 r. - do przedawnienia roszczeń z tytułu umów o elektroniczny instrument płatniczy powstałych przed dniem wejścia w życie ustawy i nieprzedawnionych do tego czasu, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Odnosząc powyższe do ustalonych okoliczności faktycznych sprawy Sąd Rejonowy podkreślił, że zgodnie z pozwem wypowiedzenie umowy obejmującej cechy umowy o prowadzenie rachunku, jak i umowy o korzystanie z elektronicznego instrumentu płatniczego jakim była karta płatnicza nastąpiło 8 kwietnia 2013 r. Następnie zaś, powód sporządził w dniu 26 lipca 2013 r. wyciąg z ksiąg bankowych obejmujący zadłużenie pozwanego, obejmujący m.in. zadłużenie w postaci naliczonych odsetek umownych do dnia 8 kwietnia 2013 r. oraz naliczonych odsetek karnych od 9 kwietnia 2013 r., co koresponduje ze wskazanym przez powódkę momentem wypowiedzenia umowy.

Zgodnie z art. 120 §1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. W okolicznościach sprawy w ocenie Sądu Rejonowego roszczenie powódki o uregulowanie powstałego po stronie pozwanego zadłużenia stało się wymagalne już w momencie wypowiedzenia umowy, a z pewnością było już wymagalne w momencie wystawienia wyciągu z ksiąg bankowych – a więc w dniu 26 lipca 2013 r. Wobec wejścia w życie ustawy z dnia 12 lipca 2013 r. w dniu 5 października 2013 r. Sąd uznał, że roszczenie z tytułu umowy o elektroniczny instrument płatniczy powstało przed dniem jej wejścia w życie, a w konsekwencji zastosowanie znajdzie do niej art. 731 k.c. oraz art. 6 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych przewidujący dwuletni termin przedawnienia.

Wskazując na to, że ww. przepisy mają charakter szczególny w stosunku do przepisu art. 118 k.c. przewidującego trzyletni termin przedawnienia dla roszczeń związanych z prowadzoną z działalnością gospodarczą, Sąd Rejonowy uznał, że przepisy te znajdują zastosowanie do wszystkich podmiotów, nie tylko do tych, nie będących przedsiębiorcami.

Kwestionując przerwę biegu przedawnienia w związku z wniesionym pozwem w elektronicznym postępowaniu upominawczym, które to powództwo zostało następnie cofnięte, zwrócił uwagę na niewykazanie powyższego faktu. Nadto zauważył, że zgodnie z przepisem art. 203 § 2 zd. 1 k.p.c. pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakiej ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa. Nie mógł zatem skutkować przerwaniem biegu terminu przedawnienia.

Przyjmując, że pozew został wniesiony 17 sierpnia 2015 r., a dochodzone roszczenie stało się wymagalne najpóźniej w lipcu 2013 r. Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie powodowej spółki uległo przedawnieniu.

Konsekwencją powyższego było wydanie na podstawie art. 495 k.p.c. wyroku, w którym nakaz zapłaty z 22 lipca 2015 r. uchylono, a powództwo oddalono.

Powód wniósł apelację od powyższego wyroku w całości i zarzucił mu naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 123 §1 pkt 1 k.c. polegające na uznaniu, że bieg przedawnienia w rozpoznawanej sprawie nie został przerwany i że powództwo jako przedawnione w dniu 26 lipca 2015 r. nie zasługuje na uwzględnienie, podczas gdy powód złożył pozew w niniejszej sprawie dnia 17 czerwca 2015 r., tj. przed upływem dwuletniego okresu przedawnienia.

W oparciu o tak sformułowany zarzut powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania za I i II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego; ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji wraz z pozostawieniem powyższemu Sądowi rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja strony powodowej okazała się w pełni uzasadniona.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy zaznacza, że co do zasady poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne - za wyjątkiem daty wniesienia pozwu przez (...) spółkę akcyjną w W. - podziela. W szczególności, prawidłowo ustalono rodzaj łączących strony umów, jak również daty: wypowiedzenia umowy oraz sporządzenia przez powódkę wyciągu z ksiąg bankowych obejmującego zadłużenie pozwanego.

Sąd Rejonowy przytoczył również prawidłowe przepisy prawa (art. 731 k.c. oraz art. 6 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych), w sposób właściwy ustalając, że do roszczeń strony powodowej znajduje zastosowanie dwuletni termin przedawnienia, który należy liczyć od dnia ich wymagalności. Wbrew zarzutom pozwanego, prawidłowo Sąd pierwszej instancji przyjął, że roszczenie powódki o uregulowanie powstałego zadłużenia stało się wymagalne już z chwilą wypowiedzenia umowy, a z pewnością było wymagalne w chwili wystawienia wyciągu z ksiąg bankowych. W tym bowiem czasie uprawniony (powodowy Bank) mógł podjąć czynności zmierzające do dochodzenia należności od pozwanego, co zgodnie z art. 120 § 1 k.c. uzasadnia uznanie, że rozpoczął się bieg terminu przedawnienia roszczeń powódki.

Istotę sporu pomiędzy stronami stanowiła kwestia przedawnienia roszczeń strony powodowej, w szczególności początek biegu terminu przedawnienia i jego przerwanie.

Analizując zgromadzony materiał procesowy Sąd Odwoławczy ustalił inną datę wniesienia pozwu. Apelujący Bank słusznie bowiem podniósł, że pozew w sprawie wniesiony został 17 czerwca 2015 r., tj. przed upływem dwuletniego okresu przedawnienia, a nie – jak ustalił Sąd Rejonowy – dopiero 17 sierpnia 2015 r. W konsekwencji – jak podniesiono w apelacji – roszczenie powódki nie uległo przedawnieniu.

Sąd Okręgowy zaznacza przy tym, że błędne ustalenie przez Sąd pierwszej instancji daty wniesienia pozwu w okolicznościach sprawy można potraktować za w pewnym stopniu usprawiedliwione. Data „17 sierpnia 2015 r.”, jako data wniesienia pozwu, wskazana została bowiem w nakazie zapłaty z dnia 22 lipca 2015 r. (wydanym przez Sąd Rejonowy w innym składzie), co zapewne było spowodowane treścią pieczętki (datownika) wskazującej dzień nadania pozwu w urzędzie pocztowym we W., która jest na tyle niejednoznaczna, że mogła zostać odczytana zarówno jako „17 08 2015”, jak i „17 06 2015” (vide koperta, k. 52).

Jednakże niedostrzeżenie, że pozew fizycznie wpłynął do Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie w dniu 24 czerwca 2015 r. (prezentata biura podawczego) skutkowało w pierwszej kolejności błędnym wskazaniem daty wniesienia pozwu w nakazie zapłaty w postępowaniu nakazowym z 22 lipca 2015 r. (tj. 17 sierpnia 2015 r. zamiast 17 czerwca 2015 r, k. 53), a następnie powieleniem tego błędu w zaskarżonym wyroku. Konsekwencją powyższego było zaś nieprawidłowe przyjęcie, że przed wniesieniem pozwu doszło do przedawnienia roszczeń (...) spółki akcyjnej w W.. Ostatecznie kwestię daty wniesienia pozwu wyjaśnia przedstawiona przez stronę powodową potwierdzona za zgodność z oryginałem kopia książki nadawczej, z której jednoznacznie wynika, że pozew w sprawie został nadany 17 czerwca 2015 r. (k. 144-145).

Konsekwencją uznania roszczenia pozwu za przedawnione przez Sąd pierwszej instancji był brak odniesienia się do wysokości dochodzonych kwot, jak również do samej zasadności roszczeń powódki.

Poza ustaleniem rodzaju łączących strony umów, okresu korzystania przez pozwanego z rachunku bankowego w mBanku oraz wysokości salda końcowego, Sąd Rejonowy ustalił jedynie, że powodowy bank sporządził wyciąg z ksiąg rachunkowych obejmujący wierzytelność przysługującą od pozwanego. Nierozpoznanie zasadności roszczeń powódki uzasadnione było – jak wyjaśniono wyżej – błędnym przyjęciem, że roszczenie to było przedawnione, a w konsekwencji, że istnieją podstawy do uchylenia nakazu zapłaty z dnia 22 lipca 2015 r. i oddalenia powództwa.

Zwrócić jednak należy uwagę, że wnosząc zarzuty od nakazu zapłaty pozwany nie wskazywał na jakiegokolwiek inne okoliczności niweczące żądania powódki. W szczególności nie zakwestionował tego, że po wypowiedzeniu umowy przez powodowy bank, na prowadzonym rachunku widniało zadłużenie w kwocie 10.000 zł (należność główna), jak

również że jego zobowiązanie obejmowało kwotę 784,12 zł tytułem odsetek umownych naliczonych od kapitału w kwocie 10.000 zł za okres od 3 października 2012 r. do 8 kwietnia 2013 r. oraz 521,10 zł odsetek karnych umownych naliczonych za okres od 9 kwietnia 2013 r. do 26 lipca 2013 r. od zadłużenia przeterminowanego w kwocie 10.000 zł wg stopy procentowej 16% w skali roku oraz kwotę 21 zł tytułem kosztów opłat i prowizji.

Nadto podkreślenia wymaga, że powód dołączył do pozwu elektroniczne zestawienie operacji na rachunku bankowym, którego posiadaczem był pozwany i dokument ten potwierdza zadłużenie pozwanego w wysokości dochodzonej należności głównej. Dochodzone przez powodowy bank odsetki umowne oraz odsetki karne zostały naliczone zgodnie z ustaleniami stron poczynionymi w umowie rachunku bankowego. Zebrany w sprawie materiał dowodowy jednoznacznie zatem potwierdza istnienie roszczenia po stronie powodowej w wysokości wskazanej w pozwie.

Linia obrony pozwanego, który nie odnosząc się do meritum żądania, nie kwestionował istnienia zadłużenia ani jego wysokości, uzasadniała uznanie roszczenia strony powodowej za uzasadnione. Nieskuteczny okazał się bowiem jedyny zarzut podniesiony przez pozwanego, tj. zarzut przedawnienia.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 386 §1 k.p.c. Sąd Okręgowy, uznając apelację strony powodowej za uzasadnioną, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że utrzymał w całości w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany w dniu 22 lipca 2015 r. przez Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie w sprawie o sygn. akt X GNc 1396/15. Orzeczenie to jest zgodne z treścią art. 496 k.p.c., zgodnie z którym po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza.

Równocześnie, na podstawie art. 350 § 1 i § 2 k.p.c., zgodnie z którym sąd może z urzędu sprostować w wyroku niedokładności, błędy pisarskie albo rachunkowe lub inne oczywiste omyłki oraz na podstawie art. 353² k.p.c. dotyczącego odpowiedniego zastosowania do nakazów zapłaty przepisów o wyrokach – Sąd Okręgowy sprostował błędnie wskazaną w nakazie zapłaty z 22 lipca 2015 r. datę wniesienia pozwu z „17 sierpnia 2015 r.” na „17 czerwca 2015 r.” (punkt I. sentencji).

W punkcie II., stosownie do wyniku sprawy, na podstawie art. 98 §1 i 3 k.p.c. zasądzono od pozwanego, jako strony przegrywającej, należne powodowi koszty postępowania apelacyjnego. Na koszty te złożyły się: opłata od apelacji w kwocie 567 zł oraz kwota 1.800 zł tytułem kosztów wynagrodzenia radcy prawnego reprezentującego powódkę, ustalona na podstawie § 2 pkt 5 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radcy prawnego (w brzmieniu obowiązującym w czasie wniesienia apelacji).

SSO (...)SSO (...)SSO (...)